

Жолт К. Лазар¹
Универзитет у Новом Саду
Филозофски факултет
Одсек за социологију
Нови Сад (Србија)

УДК 316:664.1(049.32)

Приказ

Примљен 17/04/2019

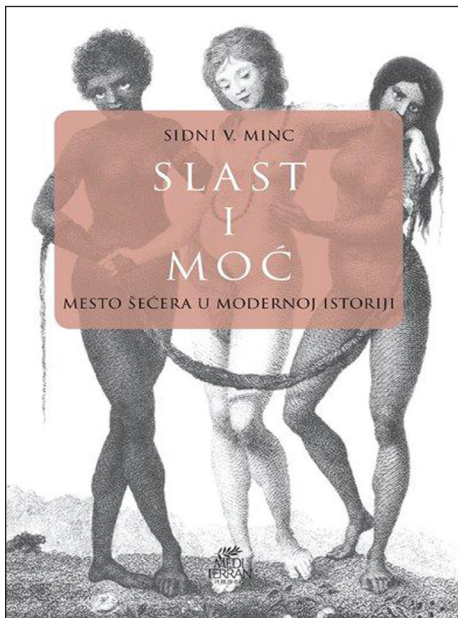
Прихваћен 11/05/2019

doi: 10.5937/socpreg53-20426

SIDNI MINC: SLAST I MOĆ

Novi Sad: Mediterran Publishing, 2017.

(превод дела: Sidney W. Mintz: *Sweetness and Power*. New York: Penguin books, 1986.)

„Необично је то што се антрополози који проучавају храну у модерним друштвима не занимају за то одакле намирнице долазе и за то ко их производи...“

(Mintz, 2017, str. 261)

Сласћ и моћ, најпознатија студија америчког антрополога Сиднија Вилфреда Минца (Sidney W. Mintz, 1922-2015), уједно је и једно од најзначајнијих историјско-антрополошких дела друге половине двадесетог века.

Аутор се кроз теренско истраживање, које је крајем четрдесетих година прошлог века покренуо и водио Џулијан Стјуард (в. Steward, 1981), упознао са нарочитим економским карактеристикама плантажа шећерне трске у Порторику и на Јамајци и у њима препознао рани облик индустријске организације

рада, што га је навело на опсежније и дубље проучавање производње, дистрибуције и конзумације шећера. Мада је Стјуард релативно брзо изгубио интерес за пројекат (није био задовољан могућим теоријским донетима ових теренских истраживања, јер се нису уклапала у његову акултурациону схему културне промене), Минц сматра да је његов подухват „био одважан и хвале вредан, доказ да можемо користити антропологију за изучавање сложене модерне нације“ (Thomas/Mintz 2014, str. 4). Наредне деценије донеле су потврду ове његове оцене, а сам је направио суштинске

¹ zolt.lazar@ff.uns.ac.rs

теоријске, методолошке и проблемске пробоје у антропологији: сматра се оснивачем антропологије хране и исхране (Mintz, 1996), један је од утемељивача Карипских студија (Mintz, 2010; види и Baud, 2011) и био је „први антрополог који је забележио животну историју радника, припадника руралног пролетаријата“ (Thomas/Mintz 2014, str. 6; Mintz, 1960; 2012).

Минцова студија *Сласџ и моћ* је антрополошко, историјско, економско и социолошко сагледавање употребе шећера у трансформацији преиндустријског друштва, развоју трговине, профилисању продукционих односа у европским колонијама, као и сталешком диференцирању, а после класном нивелисању друштвених односа у раном капитализму. На свега двестотина страна и кроз пет поглавља Минц суверено барата антрополошким извештајима, историјским изворима, демографским подацима и економским показатељима помоћу којих гради добро аргументовану, али и надамце занимљиву друштвену историју шећера.

У првом поглављу аутор утемељује свој предмет истраживања у антропологији хране и исхране и формулише претпоставку да је осетљивост на шећер (сахарозу) највероватније карактеристика људског рода, јер сва људска друштва познају укус слатког. Друго поглавље прати производњу шећера од неолита до развијеног капитализма деветнаестог века, са посебним нагласком на период од нових географских открића до настанка модерне капиталистичке производње. У овом делу Минц показује да је стално растућа потрошња шећера у том периоду у позитивној корелацији са развојем Западног света, односно са профилисањем прво меркантилног, а онда и индустријског капитализма. Поред дувана, шећер је био други производ који је од луксуза постао мода, јефтин и доступан ширим друштвеним слојевима захваљујући протоиндустријској организацији рада на плантажама шећерне трске у енглеским (британским), француским и холандским колонијама. У трећем поглављу прати се потрошња шећера, а Минцова намера је да покаже како су његова производња и потрошња биле тесно повезане и међусобно условљене. Конзумирање све јефтинијег шећера утицало је на промену друштвеног понашања: од луксузног производа и статусног симбола повлашћених сталеча и најбогатијих друштвених слојева постао је, за непуна два века, свеprisутна јефтина намирница која је обезбеђивала минималну нутритивну вредност за напоран рад у индустријама колонијалних сила и метропола, али и за надничарски рад у самим колонијама. Нема сумње да је аутор у праву када тврди да је шећер био значајан чинилац успона капитализма. У том смислу четврто поглавље се бави начином на који је шећер, његова производња и потрошња, постао средство моћи, односно друштвено-економске трансформације и доминације западноевропских држава и САД. У последњем поглављу Сидни Минц разматра значај шећера и његовог даљег истраживања за модерно друштво, указујући на одређене методолошке проблеме и потребу бољег историјског утемељења антрополошких истраживања.

Реч је о значајној студији чије објављивање на српском језику обogaћује доступну литературу из друштвених наука.

Žolt K. Lazar¹
University of Novi Sad,
Faculty of Philosophy
Department of Sociology
Novi Sad (Serbia)

SIDNEY MINTZ: *SWEETNESS AND POWER*

Novi Sad: Mediterran Publishing, 2017.

(Serbian translation of the original work: Sidney W. Mintz: *Sweetness and Power*, New York: Penguin books, 1986)

(*Translation In Extenso*)

“It is unusual that anthropologists who study food in modern societies are not interested in where foodstuffs come from and who produces them...”
(Mintz, 2017, p. 261)

Sweetness and Power, the most famous study of American anthropologist Sidney Wilfred Mintz (1922-2015), is at the same time one of the most important historical-anthropological works of the second half of the 20th century.

Through the field research which was initiated and conducted by Julian Steward (see Steward, 1981) at the end of the 1940s, the author became familiar with specific economic characteristics of sugar cane plantations in Puerto Rico and Jamaica, recognizing an early form of industrial labour organization in them, which led him to more comprehensive and deeper study of production, distribution and consumption of sugar. Although Steward lost his interest in the project relatively soon (not being pleased with potential theoretical reaches of these field studies because they did not fit in with his acultural scheme of cultural change), Mintz believes that his venture was “courageous and worthy of praise, proof that we can use anthropology for studying the complex modern nation” (Thomas/Mintz 2014, p. 4). The following decades brought the acknowledgment of his judgment, and he himself made essential theoretical, methodological and problem breakthroughs in anthropology: he is considered the founder of anthropology of food and nutrition (Mintz 1996), one of the founders of Caribbean studies (Mintz, 2010; see also Baud, 2011) and “the first anthropologist who wrote down the life history of workers, members of the rural proletariat” (Thomas/Mintz 2014, p. 6; Mintz, 1960; 2012).

Mintz’s study *Sweetness and Power* is an anthropological, historical, economic and sociological review of sugar use in the transformation of pre-industrial society, development of trade, profiling of production relations in European colonies, as well as the class differentiation, and subsequently class levelling of social relations in early capitalism.

---

¹ zolt.lazar@ff.uns.ac.rs

On only two hundred pages and through five chapters, Mintz powerfully deals with anthropological reports, historical sources, demographic data and economic indicators, using them to build a well-substantiated and, above all, interesting social history of sugar.

In Chapter one the author establishes the subject of his research in anthropology of food and nutrition and formulates the assumption that sensitivity to sugar (saccharose) is most probably the characteristic of the human race, because all human societies are familiar with the sweet taste. Chapter two follows sugar production from neolith to the developed capitalism of the 19th century, with a particular emphasis on the period from new geographical discoveries to the establishment of modern capitalist production. In this work Mintz shows that ever-increasing sugar consumption in that period is in positive correlation with the development of the Western world and/or with the profiling of first mercantile capitalism, and then industrial capitalism as well. Apart from tobacco, sugar was the second product that turned from a luxury into a fashionable and cheap product available to broad social layers thanks to proto-industrial labour organization at sugar cane plantations in English (British), French and Dutch colonies. Chapter three follows sugar consumption and Mintz intends to show how sugar production and consumption were closely connected and mutually conditioned. Consumption of sugar which constantly became cheaper brought about the change in social behaviour: from a luxurious product and status symbol of privileged classes and the richest social layers it became, in less than two centuries, an omnipresent cheap foodstuff providing minimum nutritive value for hard work in industries of colonial powers and metropolises, as well as for wage labour in the colonies themselves. The author is undoubtedly right when he claims that sugar was an important factor of the rise of capitalism. In that respect, Chapter four deals with the manner in which sugar, its production and consumption, became the means of power, i.e. of social-economic transformation and domination of West European countries and the USA. In the final chapter Sidney Mintz reviews the importance of sugar and its further research for the modern society, indicating certain methodological problems and the necessity of a better historical foundation of anthropological studies.

This is an important study whose publication in Serbian enriches the available literature from social studies.

REFERENCES / ЛИТЕРАТУРА

- Baud, M. (2011). Sidney Mintz and Caribbean Studies. *New West Indian Guide* 85 (3-4), 259-264.
- Mintz, S. (1960). *Worker in the Cane: A Puerto Rican Life History*. New Haven: Yale University Press.
- Mintz, S. (1996). *Tasting Food, Tasting Freedom: Excursion into Eating, Culture, and the Past*
- Mintz, S. (2010). *Three Ancient Colonies: Caribbean Themes and Variations*. Cambridge: Harvard University Press.
- Mintz, S. (2012). Taso's Life: Person and Community. *Caribbean Studies* 40 (1), 3-14.
- Steward, J. (1981). *Theory of culture change: the methodology of multilinear evolution*. Beograd: BIGZ.
- Thomas, J. T. (2014). And the Rest Is History: A Conversation with Sidney Mintz. *American Anthropologist* 116 (3), 1-14.